

1. ΘΕΜΑ

Οι χρήσεις του «παρατατικού»

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Χτες διάβαζα όλη μέρα.

Όταν ήμουν μικρός πήγαινα στο γήπεδο κάθε Κυριακή.

Εκεί που το συζητούσαμε, χτύπησε το κουδούνι.

3. ΕΠΙΠΕΔΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

Από Β ΚΕΓ, 1 ΕΚΠΑ

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Σχηματισμός και κλίση ρηματικών τύπων στον «παρατατικό»

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

(α) Αδυναμία αναγνώρισης της χρονικής αναφοράς των χρήσεων που δεν αναφέρονται στο παρελθόν.

(β) Αποφυγή παραγωγής των σχετικών τύπων με αναφορά σε μη παρελθοντικά χρονικά σημεία.

(γ) Αδυναμία αναγνώρισης και σωστής παραγωγής των διακρίσεων μεταξύ των διαφόρων τύπων του ρήματος που αναφέρονται στο παρελθόν.

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Ο «παρατατικός» σχηματίζεται με το «ενεστωτικό» (μη συνοπτικό) θέμα και κανονικά αναφέρεται στο παρελθόν, περιγράφοντας ενέργειες που διαρκούσαν, που βρίσκονταν σε εξέλιξη ή που επαναλαμβάνονταν:

Τα παλιά τα χρόνια, αυτό το δέντρο σκέπαζε το πηγάδι.

Καθώς περπατούσε, γλίστρησε.

Κάθε σαββατοκύριακο πηγαίναμε στη θάλασσα.

Πολύ συχνά χρησιμοποιείται για να θέσει το πλαίσιο μιας αφήγησης που αναφέρεται στο παρελθόν και μέσα στο οποίο τοποθετούνται άλλες ενέργειες (συνήθως σε «αόριστο»):

Την ώρα που ερχόμουν είδα ένα ασθενοφόρο.

Κοιμόμουν, όταν άκουσα το κουδούνι.

Ενώ έμπαινε στην τάξη, άκουσε μια φωνή και γύρισε.

Σε συγκεκριμένες δευτερεύουσες προτάσεις (συνήθως υποθετικές και εναντιωματικές) και σε άλλα περιβάλλοντα υπόταξης (π.χ. σε δομές που δηλώνουν ευχές ή άλλες τροπικότητες – βλ. σχετικά δελτία), ο «παρατατικός» μπορεί να αναφέρεται είτε στο παρελθόν εξακολουθητικά είτε σε κάποια άλλη χρονική στιγμή:

Αν διάβαζες, (θα) περνούσες.

Μακάρι να διάβαζε.

Ας πρόσεχε.

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Συνήθως παρουσιάζονται πρώτα οι χρήσεις που ο «παρατατικός» δηλώνει διάρκεια ή επανάληψη – που εύκολα αντιδιαστέλλονται με τη χρήση του «αορίστου» καθώς

συνοδεύονται από συγκεκριμένα διαφορετικά επιρρηματικά στοιχεία – και στη συνέχεια, με την παρουσίαση των αντίστοιχων επιρρηματικών προτάσεων, οι χρήσεις που δηλώνουν ενέργειες σε εξέλιξη.

Οι χρήσεις σε υποθετικές και τροπικές δομές παρουσιάζονται σε πιο προχωρημένα επίπεδα – και τότε ο «παρατατικός» αντιδιαστέλλεται κυρίως με τον «ενεστώτα», τον «εξαρτημένο» και τον «υπερσυντέλικο» και λιγότερο με τον «αόριστο».

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

ΓΓ40: Όψη του ρήματος

ΑΤ60: Διακρίσεις στο παρελθόν: παρατατικός και αόριστος

ΑΤ56: Συντακτικά μέσα έκφρασης ευχής

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 331-336, 345-350, 352-353, 397, 491-495, 497-499.